

Bruxelles, 28 aprilie 2025
(OR. en)

7679/25

CULT 25
AUDIO 23
SOC 235
SUSTDEV 20
SAN 169
EDUC 120
EMPL 151
RELEX 481
DIGIT 67

NOTĂ

Sursă:	Președinția
Destinatar:	Comitetul Reprezentanților Permanenți / Consiliul
Subiect:	O nouă abordare privind cultura în Uniunea Europeană: Busola pentru cultură și viitorul programului „Europa creativă” - <i>Dezbateri de orientare</i>

În anexă, se pune la dispoziția delegațiilor o notă de orientare din partea președinției privind subiectul sus-menționat, în vederea dezbaterii de orientare din cadrul Consiliului (Educație, Tineret, Cultură și Sport) din 13 mai 2025.

**O nouă abordare privind cultura în Uniunea Europeană:
Busola pentru cultură și viitorul programului „Europa creativă”**

Dezbateri de orientare

A. INTRODUCERE

Actuala situație geopolitică volatilă și îngrijorătoare face necesară o UE puternică și unită. Cultura și patrimoniul cultural sunt expresia creativității și a bogatei noastre istorii și stau la baza vieții comunitare, a diversității culturale și a valorilor europene. În același timp, sectoarele culturale și creative (SCC) din Europa se confruntă cu provocări fără precedent. Agresiunea Rusiei împotriva Ucrainei și manifestările sale barbare arată clar că și patrimoniul cultural este amenințat. În situații de conflict, când cultura și patrimoniul comun al Europei sunt victime ale războiului, este esențial să se dezvolte reziliența socială și instituțională, precum și strategii care să plaseze cultura, patrimoniul și dezvoltarea durabilă în centrul politicilor de redresare.

În consecință, în această etapă crucială pentru Europa este necesară o regândire a sprijinului nostru pentru cultură și SCC. Așteptăm cu interes publicarea cadrului financiar multianual 2028-2034, care va determina anvergura și parametrii viitorului sprijin financiar al UE pentru cultură. În paralel și ca răspuns la invitația Consiliului, Comisia Europeană elaborează o Busolă pentru cultură, un cadru strategic global pentru orientarea și valorificarea dimensiunilor multiple ale culturii, care ar trebui să ofere orientări în legătură cu problemele presante cu care se confruntă SCC din Europa.

B. VIITORUL PROGRAMULUI „EUROPA CREATIVĂ”

În acest context, programul „Europa creativă” – cel mai important instrument finanțat de UE pentru sprijinirea sectoarelor culturale și creative europene – prezintă un interes deosebit pentru toate statele membre. Inițiativele puse în aplicare în cadrul programului „Europa creativă” au permis acordarea unui sprijin substanțial pentru cooperarea transfrontalieră, promovarea diversității culturale și lingvistice, punerea în comun a competențelor și dezvoltarea potențialului și a sferei de cuprindere a entităților europene din sectoarele culturale și creative. Ele au contribuit și la consolidarea profesionalizării și a competitivității SCC, precum și la creșterea pe piața mondială.

Programarea și punerea în aplicare a programului „Europa creativă” rămân în sarcina Comisiei Europene. În ianuarie 2025, miniștrii culturii din cele 27 de țări ale UE au semnat o scrisoare adresată vicepreședintei Henna Virkkunen și comisarilor Glenn Micallef și Piotr Serafin, în care au subliniat importanța culturii pentru dezvoltarea și diversitatea Europei și au indicat că eforturile comune de susținere a programului ar trebui să continue. Miniștrii culturii din UE au remarcat că programul „Europa creativă” este singurul program al UE conceput special pentru a sprijini cooperarea dintre organizațiile culturale și creative, artiști și profesioniștii din domeniul culturii. Ei au subliniat că cultura joacă un rol esențial în protejarea comunității de valori, îmbogățind identitatea noastră europeană comună și sporind coeziunea socială, sprijinind în același timp inovarea și competitivitatea. În plus, cultura promovează un sentiment de apartenență și angajamentul civic, ceea ce este esențial pentru apărarea valorilor democratice ale UE. Miniștrii au remarcat că necesitatea cooperării în SCC la nivelul UE nu a fost niciodată mai urgentă, în special în contextul actualei transformări digitale și într-o lume aflată în continuă schimbare.

Voința de a continua programul „Europa creativă” este evidențiată de concluzia scrisorii:

„(...) pentru a ne asigura că sectorul poate continua să se adapteze și să prospere în peisajul mondial aflat în evoluție rapidă, subsemnații, miniștri ai culturii, solicităm insistent Comisiei Europene să continue să acorde prioritate diversității culturale și libertății artistice. Reafirmăm faptul că sectoarele culturale și creative, inclusiv industria audiovizuală, au nevoie de stimulente eficace și adaptate sectorului din partea UE. Aceste stimulente trebuie să fie atât foarte vizibile, cât și concepute strategic pentru a sprijini cooperarea culturală și crearea de conținut. Ele ar trebui să garanteze că strategiile și prioritățile de finanțare ale UE sunt flexibile și răspund nevoilor în evoluție rapidă ale sectorului, precum și provocărilor digitale și inovațiilor tehnologice. Fără a anticipa negocierile bugetare ale UE, am dori să subliniem că numai prin astfel de măsuri cu destinație precisă putem proteja reziliența pe termen lung a sectorului, competitivitatea și vitalitatea ecosistemului cultural și creativ al Europei. Așteptăm cu interes să ne continuăm eforturile comune și să consolidăm și mai mult rolul Europei în promovarea diversității culturale, a creativității și a inovării.”

Poziția clară și fermă a miniștrilor culturii din UE este un element-cheie care trebuie luat în considerare în actualul proces de pregătire în sensul consolidării programului „Europa creativă” în viitor.

C. O NOUĂ BUSOLĂ PENTRU CULTURĂ

Busola pentru cultură figurează ca o inițiativă emblematică în scrisoarea de misiune a comisarului Glenn Micallef. Busola ar trebui să contribuie la integrarea culturii în obiectivele generale în materie de politici ale UE, reafirmând valorile și principiile directoare ale UE, cu scopul final de a se garanta că cultura devine mai accesibilă pentru toți. Aceasta ar trebui să satisfacă nevoia unei abordări strategice și mai coerente în ceea ce privește sprijinul UE pentru cultură, care să răspundă contextului politic și geopolitic dificil.

Comisia a început pregătirile pentru această inițiativă strategică, desfășurând, printre altele, un prim dialog productiv cu statele membre ale UE cu ocazia reuniunii ministeriale informale de la Varșovia, care a avut loc la 8 aprilie, axându-se pe principiile directoare care stau la baza elaborării politicilor UE în domeniul culturii care urmează să fie consacrate în viitoarea Busolă pentru cultură și confirmând principalele direcții. Statele membre au afirmat valoarea inerentă a culturii și necesitatea de a garanta libertatea artistică, de a proteja diversitatea culturală și patrimoniul cultural și de a consolida reziliența sectorului, cu participarea tehnologiei digitale la pregătirea și accesibilitatea culturii. În fața schimbărilor climatice, factorii de decizie din domeniul culturii ar trebui totodată să țină seama de dezvoltarea durabilă, să asigure investiții în inovare și transformare tehnologică, acordând însă atenție impactului IA asupra sectorului. Multe voci au considerat că artiștii și creatorii sunt un capital-cheie, pledând pentru o legislație care să le faciliteze condițiile de muncă și remunerarea echitabilă, îmbunătățind protecția socială. Participanții au subliniat unanim rolul culturii în edificarea democrației, a bunăstării și a sănătății societăților, aducându-se astfel în discuție integrarea culturii în politicile UE și diplomația culturală.

În urma discuțiilor constructive din cadrul reuniunii ministeriale informale, reuniunea Consiliului Educație, Tineret, Cultură și Sport din 13 mai oferă miniștrilor ocazia de a aprofunda schimbul de opinii în legătură cu principalele teme de politică culturală care figurează în Busola pentru cultură, pentru a aborda principalele provocări cu care se confruntă cultura și sectoarele și industriile culturale și creative.

Procesul de consultare cuprinzător privind Busola pentru cultură include și o consultare scrisă (un sondaj online) și un seminar de lucru, găzduite în comun la 17 iunie 2025 la Bruxelles de Comisia Europeană și de președinție. Aceste etape de consultare sunt menite să faciliteze implicarea statelor membre în conceperea viitorului sprijin strategic al UE în materie de politici pentru cultură.

D. ÎNTREBĂRI PENTRU DEZBATEREA DE ORIENTARE

În acest context, miniștrii sunt invitați să își împărtășească opiniile cu privire la următoarele întrebări:

1. Având în vedere provocările actuale cu care se confruntă sectoarele culturale și creative, vă rugăm să indicați dacă programul „Europa creativă” ar trebui adaptat pentru a aborda mai bine aceste provocări și, în caz afirmativ, în ce mod?
2. Având în vedere contextul geopolitic actual, cum poate Busola pentru cultură să depășească statu-quo-ul și să garanteze că importanța strategică a culturii este recunoscută, alături de noile priorități politice care apar la nivelul UE și al statelor membre?

Vă rugăm să vă limitați intervenția la trei minute.

Președinția ar dori ca miniștrii să își prezinte declarațiile în scris după reuniunea Consiliului Educație, Tineret, Cultură și Sport. Propunerile dumneavoastră vor fi transmise Comisiei Europene, contribuind la continuarea pregătirii viitorului program „Europa creativă” și a Busolei pentru cultură.
